

Analyse | kraka

10. december 2012

Betydelig udskiftning i gruppen med de 1 pct. højeste indkomster

Af Andreas Orebo Hansen og Esben Anton Schultz

Over de seneste 30 år er den samlede indkomstmasse blevet mere koncentreret i toppen af indkomstfordelingen. Denne analyse ser nærmere på bevægelserne ind i og ud af topindkomstgruppen de seneste tre årtier. Topindkomstgruppen er den ene procent af befolkningen, der har de højeste indkomster i et givet år.

Hovedkonklusioner

- Den andel af de danske husholdningers indkomster, der tilfalder den ene procent med de højeste indkomster, er steget fra 4 pct. i 1980 til 6 pct. i dag. Stigningen i indkomstmassen i topindkomstgruppen har fundet sted siden begyndelsen af 90'erne.
- Set over perioden 1980-2010 har omkring halvdelen af dem, der er i topindkomstgruppen i ét år, forladt gruppen igen i løbet af to år. Til sammenligning er tallet kun ca. 1/3 i USA. Der er således betydelige bevægelser ind i og ud af topindkomstgruppen i Danmark.
- Med til historien hører dog, at langt de fleste af dem, der bevæger sig ind i og ud af topindkomstgruppen, har en relativt høj indkomst både i årene før, de træder ind i gruppen og i årene efter, de har forladt gruppen. Eksempelvis var næsten 9 ud af 10 af personerne i topindkomstgruppen i 2010, også at finde blandt de 10 pct., som havde de højeste indkomster i 2007. Der er således en klar persistens i de højeste indkomster.
- 1 ud af 10 pct. af dem, der i et bestemt år var i topindkomstgruppen, tilhørte tre år efter den fjerdedel, som har de laveste indkomster. Tilsvarende var 1 ud af 15 af dem, der var i topindkomstgruppen i 2010, som var i den nederste indkomstkvarantil i 2007. Denne gruppe består ikke mindst af selvstændige, som ofte har mere varierende indkomster end lønmodtagere.
- Indkomstmobiliteten skal også ses i sammenhæng med, at indkomsten normalt er lav før og lige efter man kommer ind på arbejdsmarkedet, hvorefter den ofte stiger frem til 40- og 50-årsalderen i takt med øget erfaring mv. Derefter går indkomsten normalt ned, navnlig efter man har trukket sig tilbage fra arbejdsmarkedet. Derfor er der mange midaldrende i gruppen med de højeste indkomster.

Kontakt

Forskningschef
Esben Anton Schultz
Tlf. 2681 5779
E-mail ess@kraka.org

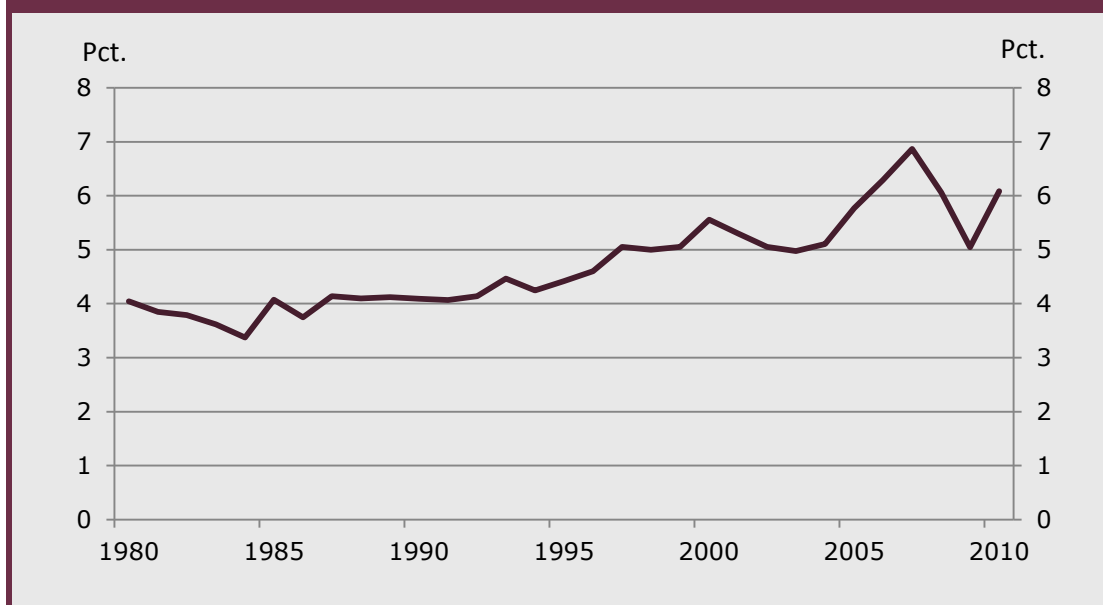
Topindkomstgruppens andel af den samlede indkomstmasse er steget

En tidligere Kraka-analyse har vist, at andelen af den samlede indkomstmasse, der tilfalder personer med de 1 pct. højeste indkomster i Danmark, i en international sammenligning har ligget på et relativt lavt niveau over de seneste 30 år. Andelen er steget lidt, men væsentligt mindre end i mange andre vestlige lande. For at kunne sammenligne indkomsterne på tværs af lande, tog analysen udgangspunkt i et indkomstmål, der var opgjort før skatter og evt. overførsler.

I dette notat ses nærmere på udviklingen i topindkomstandelen i Danmark, dvs. hvor stor en del af de samlede indkomster, som oppebæres af den ene procent af befolkningen, som har de højeste indkomster i det pågældende år. Der tages udgangspunkt i den personlige disponible indkomst, dvs. indkomsten opgjort efter indkomstskat mv. og inklusiv evt. overførselsindkomster. For at tilhøre gruppen med de 1 pct. højeste indkomster i Danmark, skal man i dag have en disponibel indkomst på omkring 750.000 kr., og den gennemsnitlige disponible indkomst i gruppen er ca. 1,5 mio. kr.

Den del af de samlede disponible indkomster, der tilfalder den ene procent med de højeste indkomster, steg fra 4 pct. i 1980 til 6 pct. i 2010. Hele denne stigning i topindkomstandelen har fundet sted efter 1992, dog med nogle ret store udsving de senere år, jf. figur 1. Udviklingen i topindkomstandelen har således været påvirket af bl.a. udviklingen i aktiekurser og især boligpriserne. Det skyldes, at indkomsten opgøres inklusiv et imputeret afkast af boliger og omfatter afkast af personligt ejede aktieformuer. Afkastet på de aktiebeholdninger mv. som ejes indirekte via pensionsopsparing indgår derimod ikke i opgørelsen.

Figur 1: Andelen af de samlede disponible indkomster, der tilfalder gruppen med de 1 pct. højeste indkomster

Anm.: Opgørelsen tager udgangspunkt i den personlige disponible indkomst og omfatter således indkomsten efter skatter og evt. overførsler. Populationen omfatter alle 25-59-årige.

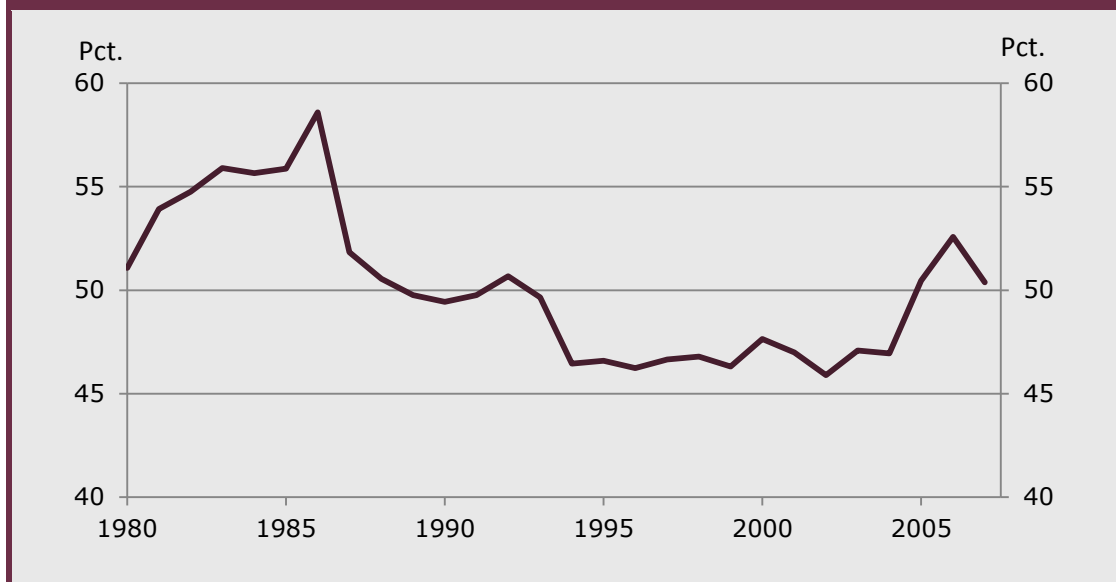
Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata.

Indkomstmobilitet i topindkomstgruppen

Det er ikke de samme personer, der ligger i gruppen med de højeste indkomster over tid. Omkring halvdelen af de personer, der er i topindkomstgruppen i ét år, har således forladt gruppen igen i løbet af de efterfølgende to år, jf. figur 2. Til sammenligning er tallet kun ca. 30 pct. i USA. Her er det altså omkring 30 pct. af personerne i gruppen med de højeste indkomster, som forlader gruppen i løbet af de næste par år.¹ Sammenlignet med USA er der således en noget større udskiftning af personer i topindkomstgruppen.

Den andel af personerne i topindkomstgruppen, der forlod gruppen i løbet af de efterfølgende tre år, var godt 55 pct. i midten af 80'erne, hvorefter den faldt til ca. 47 pct. i midten af 90'erne. I de senere år har der været en tendens til, at en stigende andel af personer, der forlader topindkomstgruppen i løbet af tre år. Mobiliteten ud af gruppen er således steget lidt i den periode, hvor indkomstmassen er blevet mere koncentreret i toppen af indkomstfordelingen.

Figur 2: Sandsynlighed for at forlade gruppen med de 1 pct. højeste disponible indkomster i løbet af tre år

Anm.: Opgørelsen tager udgangspunkt i den personlige disponible indkomst og omfatter således indkomsten efter skatter og evt. overførsler. Populationen omfatter alle 25-59-årige.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata.

Hvor kommer de fra og hvor bevæger de sig hen?

For at få et mere detaljeret billede af udskiftningen af personerne i topindkomstgruppen ses her nærmere på, hvor dem, der ligger i topindkomstgruppen, var placeret i indkomstfordelingen tre år før og efter, de var i gruppen. Det er vist i tabel 1.

Godt 85 pct. af de personer, der lå i topindkomstgruppen i 2010, var blandt de 10 pct. med de største indkomster i 2007 – dvs. de var i det øverste indkomstdecil. Heraf lå knap 50 pct. af dem i topindkomstgruppen. Tilsvarende var knap 80 pct. af de personer, der lå

¹ Kopczuk, W., J. Song og E. Saez (2010): Earnings Inequality and Mobility in the United States: Evidence from Social Security Data since 1937. *Quarterly Journal of Economics* 125 (1), 91-128.

topindkomstgruppen i 2007, også i det øverste indkomstdecil tre år efter. Ca. halvdelen lå i topindkomstgruppen. Selvom om der er betydelige udskiftninger i topindkomstgruppen over tid, er der således samtidig en klar tendens til, at langt de flest af dem, der i ét år har en relativt høj indkomst, også har en høj indkomst i årene før og efter.

Tabel 1: Placering i indkomstfordelingen før indtræden i og efter afgang fra topindkomstgruppen

	3 år før (i 2007)	3 år efter (i 2010)
	Pct.	
99-100 percentilen	48,0	49,6
90-99 percentilerne	38,2	29,4
75-90 percentilerne	3,7	5,3
3. kvartil	2,0	3,8
2. kvartil	1,4	2,9
1. kvartil	6,7	9,0

Anm.: Opgørelsen tager udgangspunkt i den personlige disponible indkomst og omfatter således indkomsten efter skatter og evt. overførsler. Populationen omfatter alle 25-59-årige. Kolonnen "3 år før" angiver, hvor dem, der var i topindkomstgruppen i 2010, lå i indkomstfordelingen i 2007. Kolonnen "3 år efter" angiver, hvor dem, der var i topindkomstgruppen i 2007, lå i indkomstfordelingen i 2010.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata.

Knap 1 ud af 10 af dem, der i et bestemt år var i topindkomstgruppen, tilhørte tre år efter den fjerdedel, som havde de laveste indkomster. Tilsvarende var det kun 1 ud af 15 af dem, der var i topindkomstgruppen i 2010, som var i den nederste indkomstkvarantil i 2007. Langt størstedelen af dem, der bevæger sig fra bund til top og fra top til bund i løbet af få år, er selvstændige. Selvstændige kan i enkelte år trække store overskud ud af deres virksomhed, og deres indkomster kan derfor variere ganske meget fra år til år.

Hvem ligger i topindkomstgruppen?

Indkomstmobiliteten skal også ses i sammenhæng med, at indkomsten normalt er lav før og lige efter man kommer ind på arbejdsmarkedet, hvorefter den ofte stiger frem til 40- og 50-årsalderen i takt med øget erhvervs erfaring mv. Derefter går indkomsten normalt ned, navnlig efter man har trukket sig tilbage fra arbejdsmarkedet. Disse livsfasemønstre medfører en naturlig indkomstmobilitet og indebærer, at der typisk er en overrepræsentation af midaldrende i gruppen med de højeste indkomster. Det fremgår også af tabel 2.

Det kan også konstateres, at knap 85 pct. af dem er mænd. Tendensen i de senere år har dog været, at flere og flere kvinder bevæger sig ind i topindkomstgruppen. Hovedparten – 9 ud af 10 – er ansat i den private sektor, og gruppen er klart overrepræsenteret af selvstændige og topledere. Knap 40 pct. af dem, der er i gruppen, er dog almindelige lønmodtagere uden toplederposter.

Ikke overraskende har personerne i topindkomstgruppen i gennemsnit en væsentligt længere uddannelse end befolkningen som helhed. Således har mere end 40 pct. en lang videregående uddannelse, mens mindre end 10 pct. af hele befolkningen har en lang videregående uddannelse. Her er personer med samfunds- og sundhedsvidenskabelige

uddannelser klart overrepræsenterede i topindkomstgruppen. Ud af de knap 26.000 personer i alderen 25-59 år, der var i topindkomstgruppen i 2010, har godt 5.000 en samfundsvidenskabelig universitetsuddannelse og næsten 4.000 er læger. Til gengæld er humanister, som de eneste akademikere, underrepræsenteret i gruppen.

Hver femte af dem, der har de 1 pct. højeste indkomster, har en erhvervsfaglig uddannelsesbaggrund, svarende til godt 5.000 personer. Derimod er personer med grundskoleuddannelse klart underrepræsenteret i topindkomstgruppen.

Tabel 2: Topindkomstgruppen og hele befolkningen fordelt på socioøkonomiske karakteristika, 2010

	Topindkomst- gruppen	Hele befolkningen
		Pct.
25-29 år	1,0	12,0
30-39 år	16,9	28,7
40-49 år	44,0	31,6
50-59 år	38,1	27,7
Mænd	84,2	50,3
Grundskole*	8,6	24,4
Gymnasial	6,8	6,5
Erhvervsfaglig	20,4	37,0
KVU	4,0	5,4
MVU	17,4	17,7
LVU	42,9	9,0
Heraf:		
Humaniora	1,2	2,0
Samfundsvidenskabelige	19,4	3,0
Tekniske uddannelser	5,1	1,4
Naturvidenskabelige	2,0	1,0
Sundhedsvidenskabelige	15,1	1,5
Privatansatte**	92,3	66,5
Selvstændige	29,7	5,5
Topledere	28,6	3,4
Øvrige lønmodtagere	38,4	71,3
Overførselsmodtagere	0,5	16,2
Andre***	2,8	3,7

Anm.: Opgørelsen tager udgangspunkt i den personlige disponible indkomst og omfatter således indkomsten efter skatter og evt. overførsler. Populationen omfatter alle 25-59-årige.

* Grundskole omfatter også personer uden uddannelsesoplysninger.

** Privatansatte omfatter også personer uden sektoroplysninger.

*** Andre består af personer uden for arbejdsmarkedet, der ikke modtager offentlige indkomstoverførsler.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata.